

Lo Catalanista

Diari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originals no 's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Calderón, 36.

Representació administrativa á Barcelona

Llibreria de Alvar Verdaguer Rambla Mitj, 5

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell. 4 rals al mes.

Fora. 14 " trimestre.

Un número sol. 5 céntims.

Anuncis á preus convencionals.

FONDA SIMON

Cuyna á la verdadera catalana; bonas habitacions pera famílies y particulars; molta netedat y economia.

Espartería, 6, y Vidriería, 12. - (Born vell). - BARCELONA

Aquesta casa fá 62 anys que dona diariament la sopa als pobres.

Pianos. - Afincacions y reparacions

E. LLADÓ

== Calderón, 18. -- Sabadell ==

Turrons Ilegítims de JIJONA

No hi ha necessitat de comprar lo llegítim turró de JIJONA en taulas especials, ni pagarlos á 6 rals.

En las Confiterías de La Confianza de Vila Germans, Rambla, 63 y carrer de la Rosa, 4 y en la de Francisco Vila, carretera de Manresa, 57; se venen verament llegítims á

5 RALS LA LLIURA

no cal, donchs, gastar 6 rals poguent comprarlos á 5, tant llegítims com los mes llegítims y tant bons com los mes bons.

LA GRAN VERGONYA

Pòden estar satisfets los entussiasas partidaris de la guerra per la guerra, los patrioters de café y de redacció que atiavan als embarchs de minyons vestits de *rayadillo*, los que taral·lejavan, segurs de no passar l' Atlàntich, l' himne de sarsuela, enlayrat á nacional aposta pera que ab lo só de tabals no 's vegessin lliscar las llágrimas d' alguns infelissos. Poden sentirse orgullosos de sas iniciativas, de sos ardors bèlichs, de sos engrescaments ab l' *honor nacional*, ab l' integritat de la Pàtria y ab tota la requincalla ab que surt sempre l' etern D. Quijote, mangonejador en esperit de la *tradicional hidalguia española*.

Los 200,000 homes enviats á Cuba en l' esbogerrament y en l' exaltació d' aquells dias en que *'l León sacudia sus melenas*, han pagat ben cara la lleugeresa oficial de la Espanya moderna que si fou bona pera embarcarlos ordenadament, ab previsió admirable, no faltant res á l' hora de lo necessari, ab una parsimonia y gravetat que enlayrà al general Azcárraga fins als núvols, no ha servit pera res un cop tocavan terra cubana los infelissos minyons arrancats, per falta d' or, dels brassos de sas mares.

L' Azcárraga y ab ell lo may prou alabat ministeri conservador degueren creurers que ells ja havian complert fent las remesas ab la deguda forma y que no s' havian d' amohinar ab l' estat sanitari de l' isla, ni en la organisació d' hospitals, ni en la administració de la guerra, ni en l' aliment del soldat, ni en lo retorn de malalts.... Ells havian embarcat los bultos y un cop embarcats anava á compte de Deu ó dels insurrectos la salut y la vida dels desgraciats quintats de la Península. Y arribaren aquestos á Cuba y s' escamparen per l' isla y l' paludisme, la febre groga, l' anèmia los anava tornant á poblat atapahint los hospitals de totas las regions cubanas de tal manera que á falta d' aquestos s' habilitaren locals á corre-cuyta, prescindint de condicions sens dupte, devant la horrorositat que presentava. Malalts, extenuats, anémichs, ferits, han anat cayent las tres quartas parts del exèrcit espanyol enviat allá ab l' engrescament dels patriotas de per riurer y lo que es mes trist, lo que horroritsa, lo que avergonyeix y posa 'ls cabells de punta es que aquells infelissos als quins be ó malament no 'ls faltava á casa seva un trós de pá ab que callar la gana, han arribat á patir fam, mercès á l' acert, á la previsió y al patriotisme dels organisadors de la gran vergonya.

Es lo mateix Inspector general de Sanitat del Exèrcit de Cuba qui ho diu y ho demostra en son informe del primer del mes passat; es D. Cessáreo Fernandez Losada qual cárrech l' hi ha permès coneixer be l' assumpto y quals apellidos lo salvan de la apariencia d' apassionament que 's podria en altre cas tirarli en cara. Es ell qui afirma que *'l nombre considerable de bajas sufridas se debe principalmente á que como la guerra an-*

terior se sostuvo en comarcas distintas de las de ahora, no se concipian por experiencia las condiciones eminentemente palúdicas de esta parte de Pinar del Rio. Y gracias á aquesta lleugeresa é inexperiencia hem llensat á centenars de vidas espanyolas.

Es lo mateix Fernandez Losada qui 'ns explica que comenzada la estación de las lluvias, empezó el recrudecimiento del paludismo, llegando el número de enfermos á doble proporción del año anterior..... Ahora sin embargo ha crecido de tal suerte el número de éstos que no caben en los hospitales. El hecho más culminante del estado sanitario del ejército en los momentos presentes es el sin número de soldados inútiles, extenuados, anémicos, agotados, etc., que requieren una pronta repatriación, si se quiere en interés de ellos conservarles la vida y mejorarles la salud. No parla de ferits ni morts en la campanya, parla dels desgraciats victimas de la imprevisió, del abandono oficial tan afalagador y entusiasmista al despedirlos.

Es lo mateix Inspector de Sanitat qui assegura que si be 'ls rigors del clima no está en la mà del home corregirlos no obstant se poden atenuar, se puede hacer mucho sobre otras causas relacionadas con la resistencia orgánica del soldado, tanto más cuando que es el único medio que nos queda para defenderlo de las enfermedades. Y ab tot y poderse fer molt, no s' ha fet de bontrós lo necessari, havent mort ab motiu d' aqueix espantós desconeixement mils de minyons que no podrán ser ja l' amparo de sos vellets pares tal vegada en la miseria y ab la finqueta embargada per no poguer pagar una miserable cantitat que li exigeixen ab lo mateix mal cor que á Cuba han cuidat dels soldats que s' han enviat per l' honor d' una bandera.

El soldado está agotado de fatiga y mal alimentado afegeix lo senyor Fernandez Losada com ja anuncia oportunament y en donaren compte los telégramas que hi havia un gran número de soldats que patian fam. No solo existe en los hospitales la enorme cifra de de 32.000 enfermos sino que además forman en las filas un número crecido de soldados debilitados, anémicos, agotados por el cansancio y por los defectos en la alimentación que dejan muy rendidas las tropas vigorosas de que pueden disponerse para seguir la campaña. De haberse prestado mas atención á los consejos higiénicos que en ellos se consignan (unas instrucciones repartidas lo primer Abril del any passat entre 'ls jefes y oficiales del ejército) es bien seguro que, apesar de lo que hay de inevitable en toda guerra hecha en los trópicos con fuerzas no aclimatadas, no hubiera llegado nunca hasta este extremo la debilitación de las energías físicas del soldado. De entre las reglas prescritas en aquella instrucción, ningunas más importantes y más olvidadas que las referentes á la alimentación de la tropa..... El vestido actual del soldado ('l ditzós rayadillo que tant feya ximплеjar als patrioters de boquilla dels periódichs dels cinch céntims) contribuye á los enfriamientos nocturnos y á los producidos después de las lluvias. Las marchas forzadas llevadas hasta el agotamiento del soldado, sin altos suficientes para la reparación de las fuerzas de la tropa de infantería, sin permitir el sueño durante las ho-

ras necesarias para el descanso del sistema nervioso y todo esto realizado á veces por sistema.... prou, prou, que la indignació sobrehix y 'ns conduheix á un extrem que no 'ns convé de cap manera.

Ja ho veuenh nostres llegidors, ja ho tenen exposat ab claretat atterradora. Dels 200,000 soldats enviats á Cuba, quants y quants n' haurán mort, víctimas de la deixadés, del abandono, de la lleugeresa d' aquesta Espanya oficial, verdadera madrastra pera las regions y pera 'ls individus? Y als pobres infelissos que encare arribin á port, per un voler de Deu, que 'ls hi podrán dir los embarcadors patrioteros, havéntlos hi faltat l' aliment, l' abrich, hospitals, metges, medicinas, sanatoris, lo que no 's nega al presitari, al criminal mes empedrehit de conciencia?

¡Ah! quina vergonya mes gran y á un temps mes-escandalosa. Poden ofendrer encare del Missatge de Mac-Kinley, los poca soltas rotatius, que per molt que digui, per molt que 'ls ofengui, no arribará may á la realitat brutal, desconsoladora, repugnant que s' aixeca amenassant de l' informe de l' Inspector de Sanitat de Cuba. Poden engrescarse altra vegada los del *Aguinaldo del soldado* com l' any passat ho feren á despit de la gent de cor que ho combatiren, que mentres ells fessin lo maco, com antany lo feyan, los soldats patian fam, fret y anèmia per tot dia.

No es hora encare de demanar las responsabilitats per tanta deshonor, ni que ho fós hi hauria manera avuy per avuy de ferlas efectivas, pero consti mentrestant que si culpables son los governs y las autoritats que han permés tan gran vergonya, culpables son també los periódichs dels cinch céntims que ab afany de negoci inmoderat, atiaren á la guerra, com ho son tantas entitats y corporacions que han permanescut tranquilas fins als moment de veurer en perill sos propis interessos.

S. F.

SECCIÓ REL·LIGIOSA

Sants del dia.—S. Sinessi, Epimaco, y Alexandre martirs.—Stas. Amonaria, Mercuria y Dionissia.—Sts. Hermogenes, Donat y altres vintidos martres y los Sts. Magenés, Constanci, Cressenci, Justi y sos companys marts. y l' aparició de la Vergé á Guadalupe de Mexich.

La missa es de la festivitad de la Mare de Deu de Guadalupe.

La Epistola es del cap. XXIV del Ecclesiástich,

Lo Evangeli es del cap. I de S. Lluch.

Parroquia de S. Feliu.—A las deu conventual; á las tres Rosari, á las quatre Corona y Exercissis de las Fillas de Maria y Teresa de Jesús y luego de las Mares Católicas á las set Oració mental, missas per varis difunts de las sis á dos quarts de rou.

Parroquia de la Concepció.—Avuy diumenge. A las deu á tota orquesta ofici en honor de Ntra. Sra. de la Esperansa. Per la tarde á las cinch se resará lo St. Rosari y la devota funció de las Cuaranta Ave-Marias y sermó.

Notas oficiales

En lo Registre Civil d' aquesta ciutat s' han fet las següents inscripcions durant lo dia 11.

Defuncions: Antonia Roca Codina, viuda, 59 anys.

NOVAS

Haventse encarregat de la repartició y cobranza de Lo CATALANISTA D. Joseph Durán, en substitució del que venia fent'ho desde sa aparició, preguém als nostres abonats que se dirigeixin a dit nou repartidor per totas aquellas reclamacions propias de dit cárrech, suplicantnos nos dispensin si per tal motiu se nota durant los primers dias alguna deficiencia en lo repartidor.

La lleugeresa periodística titulada «El Noticiero Universal» n' ha fet un altra de las sevas.

Parlant del probable nombrament del actual vicari capitular de la diócesis de Mallorca para bisbe de la mateixa, estampa lo següent:

«Es el senyor Campins hombre ilustrado, de vastos conocimientos y de esperar sería que con su nombramiento, continuára la série de los dignísimos obispos mallorquines, *interrumpida por el señor Cervera*».

Es la primera vegada que hem vist tractar al malhaurat é il·lustre difunt Bisbe de Mallorca de manera tan desinvolta.

Afortunadament no ho ha fet ab intenció de fer cap mal lo pobre Ciero. Es tant lo que escriu ràpidament y sense com vá ni com costa, que lo mateix posan un menú de carn y peix lo dijous Sant, que califica ab tanta irreverencia al virtuós prelat, que al Cel sia.

En sas columnas no pot buscarshi cap idea meditada, ni cap pensament racionat. Afanyós de satisfer la curiositat pública y excitantla més encare ab son sistema, ni repara en las noticias que dona, ni s' entreté en raciocinar la gravetat de lo que escriu.

Per aixó es que aixís com tot periódich sério de tant en tant també ensopega, d' ell pot dirse que ho fá ben al revés. Relisca á cada moment y sols de tant en tant encerta per xiripa.

Ab lo present número repartim á nostres abonats la circular que referent á la cuyna económica, nomenada *Restaurant de S. Joseph* s' ha repartit profusament aquestos dias.

Avuy comensará á funcionar tan caritativa institució.

Com oportunament anunciárem, l' últim dimars comensáren en la Universitat barcelonina, las conferencias sobre Dret Catalá, á càrrech del docte catedràtich don Joan de D. Trias.

Mentres esperém ocupárnosen ab més extenció, anticipém als nostres llegidors que la concurrència d' alumnos de la Facultat que hi assistí fou numerossíssima, vegents'hi també á molts advocats y á alguns catedràtichs.

Felicitém al senyor Trias y li agraphim lo bé que fá á nostra juventut y nostra pàtria.

Lo dia 14 d' aquest mes serán llicenciats los reclutas del actual reemplás del cupe de Ultramar qu' aprenen instrucció militar en l' arma d' infanteria.

Avuy á las quatre de la tarde tindrà lloch en lo Teatro Lírich, lo gran concert que l' «Orfeo Catalá» dedica á la ciutat de Barcelona.

Ahir regressá á aquesta ciutat de son viatge industrial á algunas regions espanyolas, nostre bon amich y company de redacció don Pau Griera y Cruz, á qui doném nostre mes coral benvinguda.

Ha sigut nombrat Ecónomo de la Parroquia de Torrellas de Foix nostre distingit amich lo reputat escriptor catalanistas Rvnt. Doctor don Salvador Bové, Pbre.

Ha mort á Manresa don Lluís Gonzaga Soler y Mollet, pare de nostre amich l' il·lustrat escriptor catalá y arxiver del Ajuntament de dita ciutat don Leonci Soler y March á qui acompanyém en lo profund dolor que está experimentant per pèrdua tant irreparable.

Avuy á la nit se posarán en escena en lo Teatro Euterpe las sarsuelas *Mam'zelle Nitoux* y *Los puritanos*.

En dita funció hi pendrá part la reputada artista donya Sofia Romero.

Las obras de la cloaca del carrer de las Tres creus s' están acabant ab una rapidés asombrosa, per lo que felicitém al contratista senyor Ferrer.

En lo Saló Sabadellés (Jan) tindrán lloch avuy tarde y nit grans balls de societat, corrent lo programa á càrrech de la aplaudida orquesta «Muxins».

Lo ball de nit es organísat per la Societat de Confíters.

CROMOS Y TARGETAS DE FELICITACIÓ.—Se 'n trobaran de totes classes en la impremta d' aquest diari. Carrer de Calderón, 36.

En lo Saló Cervantes (Creu alta) tindrà lloch avuy á la tarde un extraordinari ball corejat, á càrrech de la orquesta «La Lira» y de la societat coral «Colon».

Don Magí Armengol y Turull, propietari del vehí poble de S. Llorenç Savall, ha sollicitat del Govern Civil autorisació pera fer, prop del riu Ripoll, un pou de dos metros de profunditat en lo punt denominat «Font del Olla» d' ahont n' extreurá l' aigua per medi d' una bomba de mà á fi de regar la propietat «Font Ferré».

Demá dilluns tindrà lloch en lo Saló Sabadellés (Jan) lo ball anyal organísat per la Agrupació de Sastres, ab motiu de la diada de Santa Llúcia. Lo programa está confiat á la reputada orquesta *Fatxendas*.

Segons anunciárem, aquesta tarde tindrà lloch una funció dramática en lo teatro de la Associació de Catòlics. Se posarán en escena lo drama «El cura de aldea» y la pessa «¡Embolichs!»

En la *Revista Gallega* de La Coruña hi llegim un enérgich article demanant la autonomia pera Galicia. A aquest propòsit cita ab molt acert lo preàmbul del Decret concedint la autonomia á Cuba quinas rahons allí exposadas són de molt més valer aplicantlas á la situació actual de las regions espanyolas que necessitan tant com necessitavan las islas del Golf de Méjich que se 'ls hi fassi més amable la soberanía. Recorda lo que diu aquell document que «los lazos que más atan á un Estado son los que se cifran en una autonomia amplia que, permitiendo el desenvolvimiento de las diversas regiones que lo constituyen, lo hacen más rico y poderoso, estrechando y afirmando más y más el nexo de la soberanía.»

Y posa en evidència 'l cas curiós que 's donará are de que 'ls espanyols que vagin á viure á Cuba ó Puerto-Rico resultarán més afavorits per la lley que 'ls que viuen aquí á la Península. Los negres de Cuba, sense altra historia que la de nostra colonisació, tindrán majors drets polítichs que nosaltres.

Pero no estranyi 'l colega aquestas incongruencies. Son cosas de *Espanya*!

PIANOS de totes classes, nous y usats. COMAS, Rambla, 93, casa de confiança.

La aplaudida *Agrupació Artística* que dirigeix lo jove don Joseph de Calasanz Quer, donarà avuy al vespre un extraordinari concert en lo Café dels Camps de Recreo.

Ahír á las 5 de la tarde una nena de pòchs anys pogué salvarse d'una mort segura, puig va tenir la desgracia de caurer en lo gran dipòsit d'aigua que existeix en lo punt denominat Mina d'en Casali del quín fou extreta per un transeunt que ensopegá passar en aquell moment y no ténint mes conseqüencias que lo susto consegüent en aquets cassos.

TELEGRAMAS

Madrid, 11, 4 t.—Segons noticias de Manila que se suposa ha rebut lo govern, s'espera que avans del 15 d'aquest mes se sometin los principals cabecillas tagalos ab'sas forsas.

Se confirma que las autoritats de Barcelona han informat favorablement respecte al aixecament de garantias constitucionals de aqueixa provincia. A pesar d'aixó, s'assegura que no s'portará 'l decret á la firma de la Reyna fins que s'acostin las eleccions.

Madrid, 11, 5'30 t.—«El Nacional» publica aquesta tarde un extens telégrama de Barcelona ab declaracions del general Weyler. Segons se diu está aquest conforme ab casi tot lo dit per en Romero Robledo en son discurs d'ahir de l'Assamblea. També s' diu que s' ofereix á manar un exércit contra 'ls Estats Units si arriba 'l cas.

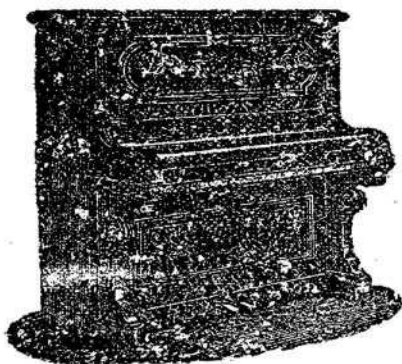
La casa constructora del dich Flotant de l'Habana, enviará á aquell port un enginyer ab l' objecte de repassar las averias sufertas. Hi ha temor de que no s' pugui posarlo á flot.

Se parla molt de la Assamblea romerista pero generalment tothom se'n riu.

CAMBIS

Londres á 90 dias fetxa	33'20 d.
» A la vista.	33'58 p.
Paris. » »	32'90

Teatro Principal.—Está en venda un dels millors palcos del 1.er pis d'aquest Teatro. En la Administració d'aquest diari donarán mes detalls.

Pianos nous y assegurats de tot defecte de construcció per 5 anys. Los nous se venen desde 150 duros y son construïts ab march de metall, bona pulsació y candeleros dobles.

Pianos usats n'hi han 5 pera vendre, á preus econòmichs.

Aquesta casa s' encarrega de tota classe de afinacions y reparacions.

— DIRIGIRSE A —

JOAN COMAS FAURA

Rambla, 93. — **SABADELL**